

Themabijeenkomst De Menselijke Maat – 2 oktober 2018

Hoe richt je een stad in die bijdraagt aan de bestrijding van eenzaamheid? Dat was de vraag op dag 2 van de Week van de Eenzaamheid, waar oud-wethouder Eric van den Burg aanschoof als Eenzaamheidsambassadeur. Hij kwam suggesties en oplossingen ophalen.

Onderzoeker Iris Bakker vertelde over de tool die zij ontwikkelde om architecten te adviseren. ‘Je moet kijken naar psychologische behoeften van de gebruiker; niet zomaar een kasteel in een weiland zetten waar mensen zich niet fijn voelen.’ Basisbehoeftes zoals ergens bijhoren, zelfvertrouwen hebben en je veilig voelen, kunnen worden vervuld door te zorgen dat plekken een verhaal vertellen of karakter hebben. Plekken moeten levendig, veilig en toegankelijk zijn.

In het panel bespraken meer deskundigen de invloed van de openbare ruimte en de inrichting van gebouwen op eenzaamheid en hoe eenvoudige middelen soms groot effect kunnen hebben.

Eveline Keizer (ontwikkelingsmanager bij projectontwikkelaar BPD) vertelde dat gebruikers steeds vaker worden betrokken bij het proces. ‘We ontwikkelen niet meer enkel vanachter het bureau, maar praten met de gebruikers, de mensen voor wie we het doen.’ Bijvoorbeeld internationale studenten, een groep waarbinnen relatief veel eenzaamheid voorkomt.

Max Smit, planoloog bij gemeente Amsterdam (Ruimtelijke Ordening en Duurzaamheid), vindt dat je de openbare ruimte als medemens moet zien (‘de omgeving van de mens is zijn medemens’), dus door te kijken hoe je die ruimte vriendelijker kunt maken. Bijvoorbeeld door niet te hoge stoepen te maken, iets waar Eric van Ulden, schrijver van De Stoep, uiteraard oren naar had. Van Ulden pleitte voor private bufferzones op de openbare straat, zoals portiekjes en geveltuintjes, waar mensen zich verantwoordelijk voor voelen en waar ze zich veilig voelen. De gemeente moet deze spontaniteit dan wel toestaan en niet streng gaan handhaven. Harmen van de Wal, architect en auteur van Het Privacyscript, vindt dat er samen met bewoners, goed gekeken moet worden naar de verdeling van verantwoordelijkheid in openbare ruimtes. ‘Vraag jezelf af: voor wie is deze ruimte? En: wie is er verantwoordelijk voor?’

Best practices

- Amstelhuis, mooi voorbeeld van goede, betaalbare woningbouw met een ontmoetingsfunctie, gebouwd door een commerciële partij.
- Kruibekkerhof in Driebergen, een ontmoetingsplek met biodiversiteit.
- RVS-flat in Rotterdam, een veilige plek ontworpen door én voor vrouwen.

Tips

- Hofjes bevorderen ontmoeting.
- Maak stoepen niet te hoog, bankjes niet te laag.
- Geen prullenbak direct naast een bankje
- Zorg ervoor dat woningen op de begane grond in verbinding staan met de straat.
- Geef kinderen ruimte voor de deur om te spelen.
- Maak in flats nisjes bij de voordeuren, zodat mensen zich daar veilig voelen.
- Alle liften moeten van glas zijn.
- Basisscholen zijn perfecte plekken voor ontmoetingen - zet daar een pakketdienst of een wasserette op.
- Zet voldoende bankjes op weg naar een ontmoetingsplek (zoals Gelderlandplein).
- Laat trappenhuisen meedoen in gebouwen.
- Maak welkomstruimtes van entrees.
- Laat ouderen benoemen wat ze nodig hebben.
- Benut dure grond: in New York zijn appartementen zo klein dat voorzieningen buiten de deur worden gedeeld.
- Geef een boek uit over landelijke best practices.

Uitdagingen

- Regelgeving staat ontwikkelingen in de weg - bijvoorbeeld particuliere bankjes en tafels op de stoep.
- Focus niet alleen op efficiëntie.
- Hoe maak je van een ontmoeting een duurzame relatie?

week van de
[een]zaamheid